

Márk evangéliuma

Lekció: Ef 5,1-20
Textus: Mk 13,32-37

2012. ápr. 29.
Gazdagrét

Mit jelent készen lenni?

Jézus egy konkrét napot nevez néven. Egy napot, amely úgy jön el egyszer a világtörténelem folyamán, mint ahogyan az összes többi. Egy nap, ami mindent megváltoztat – és ebben különbözik a többitől. Mindannyiunk egyéni életében is vannak ilyen napok. Lehet, hogy készültünk rá, vártuk örömmel, lehet, hogy egyszer csak váratlanul sújtott le ránk – de az a nap mindent meghatározott. Egy nap, amely olyan, mint a többi, mégis más. A történelem folyamán is vannak mindent átformáló napok. Ilyen volt a nap, amikor Isten emberré lett a földön, megszületett Jézus. Ugyanúgy kelt fel a nap, mint máskor... és mégis más volt az a nap. Ilyen volt, amikor Jézus meghalt... vagy amikor feltámadt. Egy nap. Felébredsz, és talán nem is gondolod, hogy minden megváltozhat. És megtörténik. Mindannyian tudjuk, érezzük ennek igazságát: vannak különleges napok. *„Azt a napot viszont, vagy azt az órát senki sem tudja, sem az angyalok az égben, sem a Fiú, hanem csak az Atya.”* Van egy nap, de nem tudjuk, hogy mikor jön el. Csak azt, hogy közeledik... vagy mi közeledünk felé. Igen, vannak jelei, háborúk, járványok, földrengések, éhínségek, hamis krisztusok és megváltók, de az még nem az a nap. Csak a vajúdas kínjainak a kezdete, a régi elmúlásának és egy új rend születésének a jele. De azon napon Jézus visszajön dicsőségben és hatalomban, és újjátesz mindent.

A világ egy része – mindig is, de 2012-ben különösen is (hasonlóan az 1999-2000 évfordulóhoz) – világvége várásban leledzik. Rossz hírek, bizonytalanságok, gazdasági válság, és közben erősödik sokakban, lehet, hogy tényleg valami nagy világégés, nagy megrendülés. átrendeződés veszi a kezdetét hamarosan (2012. 12.12-én többek szerint...). A világ másik része meg úgy tartja mindezt teljesen értelmetlen és ostoba dolognak, hogy alapvetően bízik a töretlen fejlődésben, és nem gondolja, hogy a világ, ahogy mi ismerjük, egyszer alapvetően megrendülhet, legalábbis nem a belátható jövőben. *„A világvége messze van.”* A keresztyén reménység abban áll, hogy bár *„az a nap”* közeledik, a krízissel együtt az a Jézus érkezik, akié egyrészt minden hatalom, másrészt aki úgy szeret, hogy életét adta értünk és akivel a Szentlélek által közösségünk, kapcsolatunk van. Az egyik oldalon kíváncsisággal, spekulációkkal vegyített félelem, a másik oldalon pedig közömbös háritás található. A kettő között húzódik meg Jézus felhívása, amely az ő követőit kell hogy jellemezze: *„vigyázzatok, legyetek ébren!”* Ennek alapján lássuk, 1. Mit jelent ébren lenni? 2. Miért fenyeget az elalvás? 3. Hogyan ébreszt Jézus?

I. Mit jelent ébren lenni?

Jézus óvatosságra int: *„vigyázzatok, legyetek ébren, mert nem tudjátok, mikor jön el az idő!”* majd elmond egy példázatot az idegen országba távozó emberről, aki házát,

vagyónát a szolgálaira bízta, és az ajtóörre különösen is rábízta, hogy vigyázzon, azaz ne engedjen be idegent. A példázat lényege, hogy senki sem tudja, mikor érkeznek vissza a ház ura, ezért mindig készen kell lenni a fogadására. Végül Jézus egyértelműen az őt hallgatókra és az olvasókra vonatkoztatja a példázatot, és újra mondja, vigyázzatok. De mit jelent Jézus követőjeként vigyázni, ébren lenni, készen lenni? Erre ez a szakasz konkrétan nem válaszol.

Áttekintve az Újszövetség ide kapcsolható buzdításait, az ébrenlét, a készenlét három dimenzióját tárom elétek. Három kérdés köré csoportosítom ezeket: a. Mire használjuk az életünk? Milyen értékek szerint élünk? b. Egy szinttel beljebb: mi irányít, mi vagy ki határoz meg? Kinek a hangja vezet? c. Még beljebb lépve: Kihez tartozom? Kivel vagyok közösségben?

Mire használjuk az életünk? Milyen értékek szerint élünk? Ébren lenni azt jelenti, hogy *Istennek kedves életet* élünk. Az ébrenlétnek, a készenlétnek az Újszövetségben egyértelműen morális vonatkozása is van. (Hiszen a bibliai spiritualitás sohasem független attól, ahogy az életünket vezetjük. A ma embere által keresett spiritualitások – mivel alapvetően az én kiteljesedését várják tőlük – nem állíthatnak erkölcsi korlátot az ember elé.) Ezért olvastuk a lekióban Pál apostol szavait, aki - miután felsorolta a világosság gyümölcseit (jóság, igazság, egyenesség...), szemben a sötétség cselekedeteivel (nyerészkedés, destruktív beszéd, keserűség, harag... stb) - először felébredésre hív, majd így int: „*Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt ... ne legyetek meggondolatlanok, hanem értsétek meg, mi az Úr akarata.*” (vö. 1Thessz 5,5-6) Ébren lenni azt jelenti, hogy a világosságban járunk, nincsenek elrejtett, elhazudott dolgaink, és nem tartunk attól, hogy egyszer valaki ránk nyitja az ajtót, egyszer valaki rajtakap. Az Istennek kedves élet azonban belülről fakad. Ezért, bár készen lenni azt jelenti, hogy újra és újra Isten akaratát keressük és hozzá igyekszünk igazítani az értékeinket és a cselekedeteinket, egy szinttel mélyebbre is kell tekintenünk.

Mi irányít, mi vagy ki határoz meg? Kinek vagy minek a hangjára hallgatunk? Mi az, ami formál belülről? Amikor az Újszövetségben a „vigyázzatok” kifejezést keressük, számos helyen találkozunk azzal az intéssel, hogy ne zárjuk be a fülünk és a szívünk Isten szava előtt. A Zsid 3,12 így szólít meg: „*Vigyázzatok, testvéreim, senkinek ne legyen közületek hitetlen és gonosz szíve, hogy elszakadjon az élő Istentől.*” A kemény, meghidegült szívet írja körül a szerző. Még direkter így szól: „*Vigyázzatok, hogy el ne utasítsátok azt, aki szól!*” (Zsid 12,25) Az egész Biblián végig vonul az Istenre nyitott, szavát meghalló és befogadó, neki engedelmeskedő „lány szív”, valamint az ő szavát nem befogadó, nem értő, megkeményedett szív ellentéte. Az éber, készen lévő ember az, aki Isten szavára hangolt; aki Istenhez fordítja a szívét, aki hallgat rá. Ezt az embert egyre erősebben formálja Isten szava szemben minden más szóval vagy képpel, amelyek áradata folyamatosan zúdul ránk. Aki éber, él Isten Igéjével. De még itt is egy szinttel tovább vezet minket a Szentírás.

Kihez tartozom? Kivel vagyok közösségben? Az éberség, a vigyázás alapvető jellemzője az imádságosság, az imádságos lélek. Azért nem egyszerűen imádságot mondok, mert azt hajlamosak vagyunk leszűkíteni a nap egy részében elvégzendő gyakorlatra. Az imádságos lélek alatt azonban Isten jelenlétének gyakorlását, állandó tudatosítását értem. Pál apostol így ír: "*Minden imádságotokban és könyörgésetekben*

imádkozzatok mindenkor a Lélek által. Éppen ezért legyetek éberek, teljes állhatatossággal könyörögve az össze szentekért..." (Ef 6,18) Vigyázás, éberség, azaz *mindenkori* imádság (vö. 1Thessz 5,17: szüntelen imádkozzatok). Hiszen azzal vagyunk közösségben, ahhoz tartozunk, akire gondolunk, akiből merítünk, akinek vagy aminek a jelenlétébe újra és újra tudatosan belehelyezzük magunkat, hogy megújuljunk, hogy inspirációt nyerjünk, hogy megnyugodjunk. Az éberség, a készenlét azt jelenti, hogy ez a valami vagy valaki Jézus, akinek jelenlétét imádságos szívvel gyakoroljuk.

Mit jelent hát késznek lenni? Istennek kedves életet, amely elengedhetetlen attól, hogy szavát, üzenetét nyitott szívvel fogadjuk, amely nyitott, lágy szív az imádságos jézusi jelenlét gyakorlásának a következménye.

II. Miért fenyeget az (el)alvás?

Aki ébren van, tudja, hogy egyszer elfárad és elalszik. Aki elaludt (pl. amikor nem kellett volna), tudja milyen, amikor arra ébred, hogy rajtakapták: ébresztő! Miért? Mert az ember természete, hogy elnehezedik a szeme és elalszik. Hogy ez mit jelent lelki értelemben, azt elénk adja Márk evangélista a következő fejezetben, amikor Jézust a Gecsemáné kertben találjuk a tanítványokkal (nem véletlen, hogy ebben a szakaszban a vigyázatok, imádkoztatok, legyetek éberek/virrasszatok kifejezések lesznek újra a meghatározók). Jézus rettegve és gyötrődve imádkozik, tusakodik az Atyával, szembenézve a kereszthalállal. A tanítványait kéri, hogy legyenek vele ezekben az órákban, amelyek nemcsak azért a sötétség órái, mert éjszaka van, hanem azért is, mert a gyűlölet uralmat venni látszik Isten Fia felett. „*Maradjatok itt, és virrasszatok.*” (A „virrasszatok” ige a görögben ugyanaz, mint textusunkban a „legyetek éberek” kifejezés). A tanítványok viszont elalszanak, nem képesek Jézussal ébren lenni, imádkozni, virrasztani. Ezért Jézus kimondja a nagy igazságot: „*Virrasszatok és imádkoztatok, hogy kísértésbe ne essetek: a lélek ugyan kész, de a test erőtlen.*” (Mk 14,38) Ez a történet messzemenőig illusztrálja, hogyan alszunk el.

A folyamatos ébrenlét fizikai értelemben lehetetlen, lelki értelemben pedig annyira nehéz, hogy majdnem lehetetlen. A példázat is ezt hangsúlyozza, amikor Jézus azt mondja, hogy lehet, hogy este, éjfélkor, kakasszókor vagy reggel érkezik a ház ura. Mivel abban a világban éjjel nem utaztak, életszerűtlen, hogy a gazda a nagy éjszakai őrváltás egyikén érkezne. Amint a példázat abban is életszerűtlen, hogy nincs olyan szolga, aki folyamatosan ébren tudna maradni minden éjjel. Ugyanakkor éppen ez lesz a példázat üzenetévé (mint gyakran más esetben is): ahogyan az éjszakai alvásban meglepetés éri a szolgálókat a váratlanul visszatérő úr érkezésén, úgy találja magát a keresztény tanítvány is – ha nem éber, ha nincs készen, ha elaludt. Ami fizikai értelemben életszerűtlen, az éppen arra hívja fel a figyelmet, ami lelki értelemben nagyon is életszerű...

Mi a tét? Miért fontos ébren lenni mindig, minden körülmények között? Mindannyiunk számára valós kísértés az, hogy „úgysem most fog eljönni” (biztosan többen gondoltunk erre már ma is, amióta erről beszélek). Miért veszélyes ez? Nézzük, hogyan működik. A mai nap normális, most nem jön el Jézus. Holnap ugyanezt fogom mondani, holnapután ugyanígy fogok gondolkodni, de egy év múlva és két év múlva is,

hiszen úgysem most van itt az a nap. Értitek? Ha nem várjuk (és ha nem vágyjuk), nem is leszünk készen – hiszen váratlanul „toppan be.” És hadd mutassak rá még egy rejtett oldalára a nagy veszélynek. Mi, református keresztények – valljuk be – gyakran megmosolyogjuk azokat a keresztényeket, akik annak a lázában élnek, hogy ezek már az utolsó idők, Jézus eljövetele közel van. Amikor pedig valakik időpontokat mondanak, biztos bibliai tudással mondjuk, hogy miért kutakodtok, hiszen még a Fiú sem tudja azt a napot – mondja az Ige. Mindeközben pedig nem vesszük észre, hogy a magabiztos „most úgysem jön el” gondolkodásmódunk ugyanabba a tévelygése ránt: ha nem tudjuk azt a napot, honnan tudjuk, hogy nem vagy holnap van? Az alvásunk mögött végzetes magabiztosság rejlik: mi tudjuk a napot (hiszen tudjuk, hogy nem ma). Kicsit sem vagyunk „lelkibbek”, bölcsebbek, alázatosabbak, mint a „szektások”, akiket gyakran kigúnyolunk...

Mi lehet a motiváció az ébrenlétre? Mi segíthet az elalvással szemben? Ha csak arra gondolunk, hogy lesz majd egy nap a világtörténelemben valamikor, és majd akkor kell készen lenni, félreértjük Jézust, aki arra hív, hogy szüntelenül legyünk készen. Ezért ne csak egy napra gondoljunk, hanem arra, hogy a világ, és benne a mi életünk megállíthatatlanul ama nap felé tart, és ama nap folyamatosan felénk tart. Egy nagy megrendülés, összeomlás, majd Jézus eljövételével egy új rend kialakulása közeledik. És ha ez elkerülhetetlen, sőt, ha Jézus követői vagyunk, még vágyott is, akkor miért ne ez határozná meg minket? Akkor miért is ne akarnánk ébren lenni, Istennek kedves életet élni, ha minden más úgyis hiábavalóságnak bizonyul? Akkor hogyan akarnánk annak szavára figyelni, és azzal imádságos közösségben lenni, aki érkezik, aki közeledik, aki eljövendő? Ha bennünk van, hogy Jézus érkezik, hogy Jézus nem csak majd egy napon – a távoli jövőben – jön vissza, hanem ez az egész világ felé tart, a nagy összeomláson keresztül is, és ő pedig felénk tart, hogyan akarnánk készen lenni, felébredni? Hiszen minden más perspektívába kerül!

III. Hogyan ébreszt Jézus?

Ha ébren kellene lennünk, de elaludtunk, Jézus felébreszt minket. Ez már önmagában jó hír, evangélium: nem hagy az alvásban, amit – hiszen valójában az is – halálnak is nevez Pál. Aki azt mondja, legyetek éberek, arra is kész, hogy felébresszen. Hogyan?

Először is magunkra ismerhetünk, mint akik alszunk – akár Jézus követőivé lettünk, akár nem. Először a második csoporthoz szólok. Felismerheted, hogy bár ébren vagy, azaz élsz, a ma elhangzottak fényében valójában alszol, azaz halott vagy. Miért? Mert az Istennek kedves élet, az Istenre hangolt szív, az imádságos közösség nem valóság számodra. A másik oldalról megfogalmazva: felismered, hogy életmódod, értékeid hiábavalók és pusztítóak, a szíved kemény és elutasító, és sok mindenhova „jársz”, sok minden jelenlétét gyakorlod, hogy szíved megelégedjen, hogy erőt meríts, hogy békét találj... de mindezek csak tehetetlen bálványok egy élő és szerető Isten mellett. Rád szakadhat annak tudata, hogy célt tévesztettél. Közben érzed, sejtet, tudod – vagy éppen csak tartasz attól -, hogy valami közeleg, az összeomlás, a vég közeleg, és nem tudsz mit kezdeni ezzel az érzéssel. Érzed a nyomást, és tudod, hogy elveszett

vagy. A vajúdás kínjai... lehetnek mindezek, amint felismered, hogy alszol, sőt, halott vagy, de van valaki, aki szólít: Ébredj! Támadj fel a halálból!

Hasonlóan kell újra és újra ezt az evangéliumot hallanunk és befogadnunk nekünk, Jézus követőinek is. Mert életre keltünk – de elaludtunk. Igen, szétfolyik az időnk, elvesztegetjük óráink, napjaink, heteink. Nem éltünk bölcsen, az alkalmas időt kihasználva, és nem kerestük az Úr akaratát. Megkeményedett a szívünk, és az örömteli, hálás, imádságos lelkületet felváltotta a mogorvaság, a zúgolódás, a panaszkodás, az aggodalom, a tisztátalan kívánság... És ha ma lenne az a nap, mit találna? Fáj a szívünk emiatt... Szomorúak vagyunk, mert tudjuk, igaza van.

Itt van most előttünk Jézus. Jézus, aki teljes készenlétben, lelki éberségben élt. És ez nem jelentette azt, hogy nem volt teljesen emberi, igaz, egyszerű és őszinte. Nem volt „szuper spirituális”, sokkal inkább volt Istenre és a másik emberre figyelő, érzékeny, szeretetteljes személy. Az a Jézus, aki Istennek kedves életet élt, minden időt megragadva, minden időben az Atya szavára hangolva, mindenkor imádkozva. Istennek engedelmes volt a halálig; az Atya szavának engedelmeskedett élete odaáldozásában is. Imádkozott, még a kereszten is közbenjárt. Most ránk tekint és hozzánk szól: *„Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog néked a Krisztus.”* És amikor a Szentlélek erejében szól, akkor a Szentlélek erejében cselekszik. Amikor szól, akkor nem azt mondja: na, szedd össze magad, támadj fel - hanem kihív az életre, az ébrenlétre, felébredsz. Mert szavában önmagát adja, igéjében szavát és tettét együtt ölelheted magadhoz. És így plántálja belénk életét, hogy mi is Istennek kedves életet éljünk; szívét, indulatát, hogy mibennünk is az Atyára figyelő, őt kereső lelkület éljen; és imádságát, hogy általa, a Lélek által mindenkor imádkozzunk. Ámen!

Lovas András